

PARTIBIDRAGSNÄMNDEN

Datum
2025-09-24

Dnr PBN 4-2025

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju.L6@regeringskansliet.se

Remissyttrande över betänkandet Ökad insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

Partibidragsnämnden berörs inte direkt av de förslag som kommittén lämnar i betänkandet. Nämnden har därför inte några synpunkter på förslagen.

Nämnden vill dock framhålla följande.

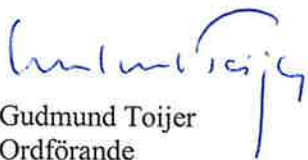
I förslaget till lag om ändring i lagen (2018:90) om insyn i finansiering av partier anges i 3 § vilka som ska lämna redovisning och vad den ska avse. Av partiets redovisning ska det enligt förslaget tydligt framgå bland annat ”vad [medlen] har använts till”. I motiven anges att Kammarkollegiets tillsyn bör ha samma grundläggande inriktning som i dag. Partibidragsnämnden noterar vidare vad som i betänkandet anges om att det är fråga om en insynslagstiftning och att det i första hand bör vara allmänheten som står för tillsynen (s. 421 f.). Samtidigt gör utredningen bedömningen att tillsynsmyndigheten vid behov bör utöva en mer aktiv tillsyn, vilket den nuvarande lagstiftningen enligt utredningen ger utrymme för (s. 424).

Det framstår inte som klart för Partibidragsnämnden om tillsynen ska avse partistödet och i så fall omfatta frågan vad stödet används till. Det bör framhållas att nämnden i sina beslut inte ställer upp – och inte kan ställa upp – några villkor eller begränsningar för medlens användning, när förutsättningar för partistöd väl föreligger. Skälen för detta framgår av förarbetena till lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Där berörs frågan om offentlig kontroll över hur partistödet används. Det ankommer inte på Partibidragsnämnden att granska hur eller för vilka ändamål som det statliga partistödet används. Lagstiftaren har ansett det principiellt betänkligt med en reglering som skulle kunna leda till att statsmakterna kom att ställa övergripande krav på de politiska partiernas agerande som villkor för ekonomiskt stöd. Dessutom skulle svåra tillämpningsproblem kunna uppstå, t.ex. då det gäller att avgöra om ett parti har bedrivit en sådan verksamhet som ska medföra att partiet uppfyller villkoren för bidrag (se prop. 2001/02:53 s. 93).

Mot den nu angivna bakgrunden vore det önskvärt med ett klargörande i det fortsatta lagstiftningsarbetet om partistödet omfattas av den föreslagna tillsynen och hur den i så fall förhåller sig till de principiella överväganden som gjordes under förarbetena till 1972 års lag.

Yttrandet har beslutats av f.d. justitieråden Gudmund Toijer och Mari Andersson och justitierådet Linda Haggren efter föredragning av nämndens sekreterare Cecilia Kignell.

För nämnden

Gudmund Toijer
Ordförande

Cecilia Kignell